

НЕЩАСНІ ВИПАДКИ НА ВИРОБНИЦТВІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ.

2.1 .Поняття про виробничу травму.

Вчені провели велику роботу з вивчення впливу на людину умов її праці для підготовки заходів, спрямованих на збереження життя і здоров'я працівників. Ще у 18 ст. М.В.Ломоносов у своїй книзі "Перші основи металургії або рудних справ" викладав правила безпеки і санітарні правила для гірничих робіт. Він же запропонував застосовувати блискавкозахист. Науку про гігієну праці почав розробляти професор Московського університету Ф.Ф.Ерісман. Академік М.Д.Зелінський винайшов фільтруючий протигаз. Велике значення має праця академіка С.І.Вавілова з питання освітлення робочих місць люмінісцентними лампами і праця А.Н.Кисельова та його учнів про визначення допустимих для організму дюдини струмів і напруг під час розрахунків запобіжних заходів проти ураження електричним струмом.

Заходи виробничої санітарії ґрунтуються на виснрвках гігієни праці. Гігієна праці розробляє теоретичне обґрунтування допустимих норм впливу на людину несприятливих факторів умов праці, визначає конкретні санітарні вимоги до них. Гігієнічний аналіз умов праці враховує фізіологію і психологію праці і так звану інженерну (технічну). психологію, яка вивчає можливості психіки людини у виробничих умовах, визначає, наприклад, її здатність зберігати увагу до виробничих сигналів та небезпек до кінця робочого часу, не допускаючи помилок, залежність цієї здатності від навколишньої обстановки. Враховуються досягнення виробничої естетики, яка розробляє питання впливу на підвищення працездатності і на увагу до небезпек таких умов праці, як зручна і красива форма, раціональне пофарбування устаткування, а також правильно підібраний колір стін у виробничому приміщенні. Науку, яка вивчає функціональні можливості людини в трудових процесах з метою створення для неї оптимальних умов праці, називають ергономікою (від грецького ergon - робота і potos - закон).

Культура виробництва і наукова організація праці безпосередньо стосуються охорони праці, бо вони передбачають найправильніші і, безумовно, безпечні умови роботи на підприємстві.

Безпека праці - запорука її високої продуктивності, бо тільки безпечні техніка і прийоми дають можливість робітникам зосередитись на продуктивній роботі.

Виробнича небезпека - це можливість впливу на працівників небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які призводять до травм або захворювання.

Виробничою називають травму, якої зазнав працівник на виробництві і яка пов'язана з виконанням виробничого завдання. Здебільшого вона виникає внаслідок недодержання вимог безпеки праці.

Вимоги безпеки праці - це вимоги, які встановлюються законодавчими

актами, нормативно-технічною документацією, правилами і інструкціями, виконання яких забезпечує безпеку праці. Вимоги безпеки праці стосуються виробничого процесу, а також працівників.

Безпека праці - стан умов праці, при якому усунуто дію на працюючих небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

2.2. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори.

Аналіз причин виробничого травматизму свідчить, що від 33 до 47% нещасних випадків щорічно відбуваються внаслідок наявності небезпечних та шкідливих виробничих факторів.

Небезпечний виробничий фактор - це виробничий фактор, дія якого на працюючого в певних умовах приводить до травми або іншого погіршення здоров'я.

Шкідливий виробничий фактор - це виробничий фактор, дія якого на працюючого приводить до захворювання або зниження працездатності

Небезпечні та шкідливі виробничі фактори поділяються на 4 класи:

1. фізичні;
2. хімічні;
3. біологічні;
4. психофізіологічні.

До фізичних факторів належать рухомі машини та механізми; невідповідність нормам мікроклімату в робочій зоні; підвищений рівень шуму, вібрацій, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань; недостатня освітленість робочої зони тощо.

До хімічних факторів відносять шкідливі для організму людини речовини: загальнотоксичні, подразнюючі, канцерогенні (що викликають пухлини), сенсібілізуючі (що викликають алергічні захворювання), мутагенні (що впливають на статеві клітини організму). В цю групу входять шкідливі пари бензолу і толуолу, окисел вуглецю, сірчаний газ, окисел азоту, хлор, а також аерозолі плюмбуму (свинцю), сполуки хрому, токсичний пил при різанні бронзи та латуні тощо. Окрім того до них відносяться агресивні рідини, які можуть викликати гострі та хронічні захворювання шкіри: кислоти, луги, лаки, розчинники; епоксидні смоли тощо.

Хімічні фактори розділяють: 1) по характеру дії на організм людини (токсичні, викликаючі подразнення, сенсібілізуючі, канцерогенні, мутагенні);

2) по шляху проникнення в організм людини через: органи дихання, шлунково-кишковий тракт, шкіриний покрив та слизисту оболонку.

До біологічних факторів відносять патогенні мікроорганізми (бактерії, віруси, спирохети, гриби) та макроорганізми (рослини та тварини).

До психофізіологічних факторів відносять:

а) фізичні перевантаження: статичні і динамічні;

б) нервово-психічні перевантаження: розумова перенапруга, монотонність праці, емоційні перегазкуки.

Найбільш небезпечними виробничими факторами є шкідливі речовини.

Шкідливою називається речовина, яка при контактi з організмом людини у випадку порушення вимог ТБ викликає виробничі травми, професійні захворювання або відхилення в стані здоров'я, як в процесі праці, так і в наступні роки.

По ступеню впливу на організм шкідливі речовини поділяються на 4 класи небезпеки: 1. надзвичайно небезпечні; 2. високонебезпечні (надтонебезпечні); 3. помірно небезпечні; 4. малонебезпечні.

2.3. Поняття про нещасний випадок та професійне захворювання.

В результаті дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів, шкідливих речовин можуть мати місце нешасні випадки і професійні захворювання.

Нешасні випадки на виробництві - це випадки з робітником, пов'язані з дією на нього шкідливого виробничого фактора при виконанні ним трудових обов'язків або завдання керівника робіт, які приводять до травми.

До травм відносяться: переломи, опіки, поранення, ураження електричним струмом, отруєння тощо.

Виробнича травма - це травма, отримана робітником на виробництві і пов'язана з недотриманням вимог безпеки праці.

Висновок про тяжкість травми дають лікарі, керуючись відповідною класифікацією, затвердженою Міністерством охорони здоров'я.

Всі нещасні випадки поділяються на пов'язані з виробництвом і побутові.

Нешасний випадок вважається пов'язаним з виробництвом, якщо він мав місце:

- на протязі робочого часу (в тому числі і під час встановленої перерви);
- перед початком і по закінченні роботи;
- при виконанні робіт в позаурочний час, у вихідні і святкові дні на території підприємства і поза підприємством;
- при виконанні потерпшим завдання адміністрації підприємства;
- по дорозі на роботу і з роботи транспортом підприємства.

Якщо встановлено, що нещасний випадок мав місце:

- при виготовленні потерпілим у власних цілях без дозволу адміністрації будь-яких предметів, або використанні у власних цілях транспортних засобів, механізмів, обладнання, матеріальних цінностей, інструмента, які належать підприємству, або при їх крадіжці
 - при спортивних іграх на території підприємства;
 - в результаті сп'яніння,
- то він може бути визнаний не пов'язаним із виробництвом.

Однак, якщо встановлено, що травма пов'язана з виробництвом, але головною технічною або організаційною причиною її стало порушення правил і норм ОП (незадовільний стан обладнання, проходів, освітлення, неправильна організація або відсутність контролю за виконанням робіт), то нещасний випадок повинен бути признаним пов'язаним з виробництвом.

Нещасний випадок вважається пов'язаним з роботою, якщо він відбувся:

- при виконанні трудових обов'язків, в тому числі і під час відрядження;
- при здійсненні будь-яких дій в інтересах підприємства, хоча і без доручення адміністрації;
- при виконанні державних або громадських обов'язків, пов'язаних з підприємством, в якому робітник працює;
- поблизу підприємства на протязі робочого часу, якщо знаходження там не суперечило правилам внутрішнього трудового розпорядку;
- при слідуванні на роботу або з роботи (не на транспорті підприємства);
- при виконанні донорських функцій;
- за час спортивних змагань за підприємство.

Адміністрація несе повну відповідальність тільки за нещасні випадки, пов'язані з виробництвом.

При порушенні норм виробничої санітарії працюючий може отримати професійне захворювання.

Професійним називається захворювання, спричинене впливом на працівників шкідливих умов праці.

Міністерством охорони здоров'я затверджений перелік професійних захворювань та Інструкція по його застосуванню. Цей перелік містить специфічні професійні захворювання, які виникають під впливом шкідливих факторів, властивих даній професії, умовам праці, а також захворювання, які зустрічаються в даних умовах частіше за інші.

До професійних відносять всі хвороби, які виникли внаслідок впливу на працюючого шкідливих виробничих факторів. До них належать хвороби, які виникли внаслідок зміни атмосферного тиску (кесонна хвороба, гірна хвороба та ін.), хвороби внаслідок впливу професійного пилу (пневмоконіози), хвороби шкіри

від дії подразнюючих і токсичних речовин (дерматити, язви) та інші хвороби.

Професійне захворювання, яке виникає на протязі малого проміжку часу (однієї зміни або доби) називається гострим, а яке виникає на протязі більш тривалого часу - хронічним.

Професійне отруєння - це окремий випадок професійного захворювання. Отруєння може бути гострим, тобто таким, що сталося в результаті одноразового впливу на людину великої дози отруйної речовини, і хронічним, тобто таким, що розвивалося протягом тривалого часу, наприклад кількох років, внаслідок систематичного впливу порівняно малих доз шкідливих речовин.

Наявність професійного захворювання встановлюється компетентними медичними органами.